

KAPERS OP DE KUST

Het is altijd weer boeiend om te zien hoe vogels elkaar achtervolgen om iets eetbaars van elkaar af te pakken. Bij meeuwen is dit vaak te zien: vooral Zilvermeeuwen kunnen elkaar fanatiek achterna zitten voor een schamele broodkorst. Spectaculairder zijn de achtervolgingsvluchten van jagers. Voor deze roofmeeuwen is het een eerste levensbehoefte prooien van meeuwen en sterns af te nemen. Soms wordt niet alleen het voedsel bemachtigd, maar wordt het slachtoffer zelf ook opgepeuzeld. Bij de Grote Jager komt dit herhaaldelijk voor, maar ook de Middelste Jager is er niet vies van. In de broedtijd gedragen de Middelste Jager en de Kleinste Jager zich geheel anders. Ze leven dan van lemmingen die ze zelf vangen.

Langs onze kust zien we vooral in het najaar jagers voorbijtrekken. De Kleine Jager wordt altijd het meest gezien, vooral bij stormachtig weer in september. Een enkele keer worden in de eerste helft van november groepjes onvolwassen Middelste Jagers waargenomen, bv. in november 1973 en 1976. Het verschijnen van Grote Jagers houdt vrijwel steeds verband met westerstormen, terwijl Kleinste Jagers altijd tot de uitzonderingen behoren.

Het najaar van 1985 bleek niet alleen bijzonder interessant voor oostelijke soorten (Bladkoninkje, Pallas' Boszanger, Notenkraker) en roofvogels (Buizerd, Sperwer, Ruigpootbuizerd), maar ook door de spectaculaire invasie van Middelste Jagers in november. Nog niet eerder werden in Nederland zoveel Middelste Jagers waargenomen. Ook langs de Engelse oostkust overtroffen de aantallen van 1985 alle tellingen uit het verleden. Dat deze invasie in Noordwijk niet onopgemerkt bleef, blijkt uit de volgende waarnemingen :

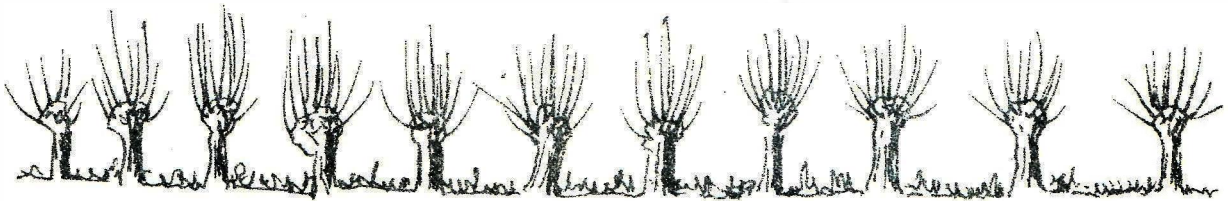
2 nov.	5 zuid		in 1 uur
6 nov.	166 zuid,	6 noord	in 4 uur
7 nov.	110 zuid,	6 noord	in 4 uur
11 nov.	1 zuid,	47 noord	in 2 uur

Zowel op 7 als op 11 november werden niet alleen boven zee en langs het strand Middelste Jagers gezien, maar ook boven Noordwijk aan Zee, het middengebied, Noordwijk-Binnen, Noordwijkerhout tot zelfs in Voorhout en Rijsburg. Na 11 november werd er geen trek over zee meer waargenomen, maar wel kon men na deze datum overal op het strand vermoeide exemplaren aantreffen. Vooral tijdens de eerste dagen na de storm waren deze vogels tot op enkele meters te naderen. Ook werden nogal wat dode exemplaren gevonden. Zo vond ik op 12 en 13 november tussen Katwijk en de Langevelderslag 14 kadavers. De meeste waren tot op het bot afgekloven. Vermoedelijk door soortgenoten, want ook aangespoelde Zeekoeten werden aangepakt. Zo waren bij Scheveningen 5 Middelste jagers bezig een Zeekoet uit elkaar te trekken! Tot 20 november bleven de Middelste Jagers langs het strand zwerven. Voor een rustende jager toonden meeuwen weinig belangstelling, maar zodra een jager op de wieken ging, brak er paniek uit. Op grote afstand was al te zien, of de meeuwen opvlogen voor een passerende hond of voor een jager !

Het merendeel (ruim 80 %) bestond uit eerstejaars vogels. Volwassen vogels met de karakteristieke gedraaide staartveren werden ook bij deze invasie, maar weinig gezien. Enkele keren werd melding gemaakt van een adulte vogel van de donkere fase. Deze kleurfase is bij de Middelste Jager veel zeldzamer dan de lichte fase.

Blijft de vraag naar de herkomst van deze jagers. Middelste Jagers broeden op de toendra's van Siberië, Groenland en Canada. Onder normale omstandigheden zullen de Siberische vogels zeer verspreid over de oostatlantische wateren naar het zuiden trekken. Aanhoudende westerstorm kan een groot deel van de vogels een meer westelijke route via de Noordzee opdringen. Het is ook goed mogelijk, dat de waargenomen jagers de oceaan zijn overgestoken onder invloed van de westerstormen. Hiervoor pleiten de waarnemingen van soorten gedurende de dagen met de grootste aantallen jagers. Er werden n.l. ook nogal wat Kleine Alken, Vale Stormvogeltjes en Noordse Stormvogels van de donkere fase waargenomen. Dit wijst op een verplaatsing vanuit het westen. Zolang er echter geen jager in het broedgebied geringd wordt, vervalt de mogelijkheid dergelijke hypothesen met ringgegevens te staven.

Jelle van Dijk

DE KNOTWILG

De wilg zei tot zijn buurboom:
 " 'k Sta bijna te verrotten;
 Ik hoop dat iemand langs komt
 om mij eens goed te knotten".

De buurwilg zei nadenkend:
 "Wat mensen doen met haren:
 een knot of zo...dat kan wel
 een goede kapper klaren".

"Ik wil geen kapper", zei de stakker,
 "Alleen een zeer bedreven hakker;
 Dan is mijn knot hier op de akker
 straks mooi een heel stuk strakker".

J.A.A. van Sambeek

